

1080041975

FONDO BIBLIOTECA PÚBLICA
DEL ESTADO DE NUEVO LEÓN

INSTITUTIONES THEOLOGICÆ

AD USUM SEMINÁRIORUM.

TRACTATUS
DE FIDE.

Vox *fides* in variis acceptionibus sumitur apud auctores sacros et ecclesiasticos; scilicet: 1° pro fidelitate in promissis, ut Rom. III, 3: *Numquid incredulitas illorum fidem Dei evacuabit? Absit*; 2° pro ipsis promissis, ut in I Tim. v, 12, de quibusdam viduis dicitur: *Primum fidem irritam fecerunt*; 3° pro ipsa conscientia vel intima persuasione, ut Rom. XIV, 23: *Omne quod non est ex fide, peccatum est*; 4° pro fiducia, ut apud Jacob. I, 6: *Postulet autem in fide, nihil hæsitans*; 5° pro ipso fidei objecto, ut in Symbolo S. Athan. « Hæc est fides catholica, quam » nisi quisque fideliter firmiterque crediderit, salvus esse » non poterit. »

Communius per fidem intelligitur *assensus intellectus propter alterius auctoritatem*: si propter hominis vel hominum auctoritatem, fides est humana; si propter Dei auctoritatem, est fides divina, de qua sola in hoc tractatu dicendum est.

Fides, sic spectata, considerari potest ut actus vel ut virtus: ut actus, est assensus supernaturalis quo veritates a Deo revelatæ firmiter creduntur propter auctoritatem revelantis; ut virtus, est habitus supernaturaliter infusus, nos ad eliciendos actus fidei inclinans.

De fide sub priori respectu considerata hic præcipue agemus, de virtute fidei alibi tractaturi.

Veritas definitionis a nobis allata ex dicendis patebit. Fides dividitur in actualem et habitualement, in explicitam et implicitam, in internam et externam, in formatam seu vivam, et informem seu mortuam.

Fides actualis, quæ forsitan rectius diceretur positiva, est actus, et fides habitualis est virtus fidei, de quibus modo sumus locuti: igitur non de fide habituali, sed de fide actuali hic dicturi sumus.

Fides explicita ea est qua assentimur articulo fidei in se et juxta proprios terminos cognito; implicita vero ea est qua creduntur veritates revelatæ, non in se propriis terminis cognitæ, sed in alia generali contentæ: v. g., qui expresse credit Deum trinum, Patrem, et Filium, et Spiritum sanctum, habet fidem explicitam Trinitatis; qui vero credit in Christum Deum et hominem, eo ipso implicite credit in duplicem ejus voluntatem, etiamsi eam ignoret.

Fides dicitur interna, si assensus mente conceptus exterius non prodeat; secus est externa.

Fides formata seu viva ea est quæ cum charitate habituali conjungitur, quia charitas est forma cæterarum virtutum: fides informis seu mortua est illa, e contra, quæ in subjecto charitate habituali destituta reperitur.

His notatis, præsentem tractatum in sex dividemus capita: primum erit de fidei natura; secundum de ejus objecto; tertium de ejus motivo; quartum de ejus regulis; quintum de ejus proprietatibus, et sextum de ejus subjecto.

CAPUT PRIMUM.

DE NATURA FIDEL.

Calvinistæ necessitatem fidei nobiscum agnoscentes, in assignanda vera ejus notione valde nobis et sibi dissentiant: communius tamen, post antesignanum suum, duas admittunt opiniones quæ cum doctrina catholica conciliari nequeunt. Dicunt enim 1º fidem non esse assensum quo

veritates revelatæ firmiter creduntur, sed fiduciam qua certo credimus nos promissionum Dei et justitiæ ejus participes fieri; 2º fidem per se justificare, ac proinde nullam esse fidem divinam charitate perfecta destitutam. Hos errores per duas sequentes propositiones breviter rellemus.

PROPOSITIO PRIMA.

Fides Christiana, in Scripturis commendata et ad salutem necessaria, non est fiducia in divinas promissiones, ad sensum Calvinistarum.

Prob. Scriptura sacra, Patrum testimoniis, et ratione.

1º *Scriptura sacra.* In multis locis fides ad justificationem requisita exhibetur ut actus intellectus, quo credimus dogmata, non vero quo credimus nos justificari, v. g. apud Joan. III, 6: *Sic Deus dilexit mundum, ut Filium suum unigenitum daret, ut omnis qui credit in eum non pereat.* Marc. XVI, 15: *Euntes in mundum universum, prædicate Evangelium omni creaturæ; qui crediderit et baptizatus fuerit, salvus erit, etc.*

In aliis fides a spe seu fiducia distinguitur, v. g. I Cor. XIII, 13: *Nunc autem manent fides, spes et charitas, tria hæc.* I Petr. I, 21: *Qui suscitavit eum a mortuis et dedit ei gloriam, ut fides vestra et spes esset in Deo.* Ergo 1º.

2º *Innumeris testimoniis Patrum*, qui fidem collocant in actu intellectus quo creduntur dogmata, spem vero in actu voluntatis quo sperantur res promissæ. Sit in exemplum S. Aug. in Euch. cap. 1: « Quid sperari potest » quod non creditur? Porro aliquid etiam quod non speratur, credi potest. Quis namque fidelium poenas non » credit impiorum? non sperat tamen.» Ergo 2º.

3º *Ratione.* Fiducia ad voluntatem pertinet: voluntas autem exerceri non potest circa objectum sibi incognitum: ergo necesse est ut prius illuminetur intellectus per manifestationem veritatis supernaturalis eique adhæsiōnem. Fiducia igitur supponit fidem et non est fides.

Præterea nullus credere potest de fide se esse justificatum et prædestinatum, quia hoc singulare factum nullibi

revelatur : unde in Calvinistarum systemate fides impossibilis esset. Ergo 3°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Notandum spem existere non posse sine fide, et sæpe, tum in Scriptura, tum in sanctis Patribus, cum fide uniri : verum inde concludi non potest actus fidei et spei non esse distinctos.

PROPOSITIO SECUNDA.

Datur fides informis seu sine charitate perfecta.

Prob. Propositio est de fide, constat Scriptura sacra, testimoniis Patrum, et ratione.

1° *Est de fide* ut pote definita in concilio Trid. sess. 6, can. 28 : « Si quis dixerit, amissa per peccatum gratia, » simul et fidem semper amitti, aut fidem quæ remanet non » esse veram fidem, licet non sit viva ; aut eum qui fidem » sine charitate habet non esse Christianum : anathema » sit. » Ergo 1°.

2° *Constat Scriptura sacra.* I Cor. XIII, 2 : *Si habuero omnem fidem, ita ut montes transferam, charitatem autem non habuero, nihil sum.* Jacob. II, 14 : *Quid proderit, fratres mei, si fidem quis dicat se habere, opera autem non habeat ? Nihil clarius desiderari potest.* Ergo 2°.

3° *Testimoniis Patrum.* Aliorum teneat locum S. Aug. in Ps. XXXI Enarrat. 2 : « Si fides sine dilectione sit, sine » opere erit. Ne autem multa cogites de opere fidei, adde » illi spem et dilectionem. » Ergo 3°.

4° *Ratione.* Fides divina, ex dictis in propositione præcedenti, est assensus intellectus veritatibus a Deo revelatis ; charitas vero est voluntatis actus quo amatur Deus per revelationem cognitus : atqui possumus credere Deum esse, et verum revelare, et tamen eum non perfecte diligere, sicut frequenter credimus hominem verum loqui, et eum non ideo diligimus. Ergo, etc.

Fides igitur divina est fundamentum charitatis, ac proinde charitas proprie dicta esse non potest sine fide : at fides esse potest sine charitate, sicut fundamentum sine

ædificio, quamvis ædificium esse non possit sine fundamento : ergo 3°, etc. Aliunde, etc. Ergo.

Dices : Rom. x, 10, legitur : *Corde creditur ad justitiam ; ore autem confessio fit ad salutem.* Ergo fides separari non potest a justitia seu a charitate perfecta.

R. Nego conseq. Ex his verbis enim sequitur quidem fidem necessariam esse ad justitiam et confessionem fidei ad salutem ; minime vero omnes qui credunt esse justos, et omnes qui fidem profitentur esse salvandos. Ergo, etc.

Notandum autem hic non agi de fide humana, motivis naturalibus innixa, quam protestantes affirmant separari posse a vera charitate, sed de fide divina. Sola enim fides divina in textibus allatis exprimitur.

Quinam præcise characteres fidem constituent supernaturalem determinare non intendimus : requiritur motivum supernaturale et insuper divinæ gratiæ influxus. Non ultra proficere audeamus.

CAPUT SECUNDUM.

DE OBJECTO FIDEI.

Objectum fidei est illud circa quod versatur fides, seu id quod creditur. Ex definitione autem a nobis allata et ab omnibus æquivalenter admissa, solæ res revelatæ fide credendæ sunt : solæ igitur sunt objectum fidei. Deus est objectum primarium, Deus et quæcumque res revelatæ sunt objectum adæquatum.

Quidam arbitrantur res *revelabiles* ad objectum fidei pertinere, et alii negant : verum simplex æquivocatio inter eos esse videtur. Veritas nondum revelata actu credi non potest ; sed, si reveletur, credenda erit. Igitur dici potest objectum fidei possibile vel remotissimum ; non vero actuale et proximum, nec etiam remotum, quo nomine intelliguntur veritates reipsa revelatæ, sed non sufficienter cognitæ ut revelatæ.

Tria hic separatim examinanda sunt: 1° an propositio explicite revelari debeat ut ad fidem pertineat, 2° an obiectum fidei creverit, et 3° quid sentiendum sit de symbolis fidei.

ARTICULUS PRIMUS.

AN PROPOSITIO EXPLICITE REVELARI DEBEAT, UT AD FIDEM PERTINEAT.

Revelatio potest esse explicita vel implicita: est explicita, si propriis vel synonymis terminis in deposito revelationis contineatur: v. g. tres sunt personæ in Deo; Verbum caro factum est; Christus pro nobis mortuus est. Est autem implicita, quando non propriis aut synonymis terminis, sed æquivalentibus exprimitur; v. g. In Christo unica est persona; duæ sunt naturæ; duæ sunt voluntates. Propositiones implicite revelatæ ex propositionibus explicite revelatis ope ratiocinii deducuntur, sive ex duabus præmissis revelatis, sive ex una præmissa revelata, et ex altera præmissa non revelata, et ideo vocantur conclusiones theologicæ.

PROPOSITIO PRIMA.

Conclusiones ex duabus præmissis revelatis legitime deductæ pertinent ad fidem.

Prob. Propositio in propositione revelata formaliter contenta ad obiectum fidei pertinet: at conclusio ex duabus præmissis revelatis legitime deducta, in propositione revelata formaliter continetur: in hoc quippe natura syllogismi sita est, ut una præmissarum conclusionem in se contineat, et altera eam esse contentam manifestet. Ergo. Hinc in sequentibus syllogismis a P. Antoine in exemplum allatis, conclusio est de fide: Omnes Apostoli repleti sunt Spiritu sancto: atqui S. Matthæus erat apostolus: ergo repletus est Spiritu sancto. Deus est bonus: atqui Christus est Deus: ergo est bonus.

PROPOSITIO SECUNDA.

Conclusiones ex majore universali revelata et minore non revelata legitime deductæ, ad fidem pertinent.

Prob. Ut jam diximus, propositio in propositione revelata formaliter contenta implicite revelata est et ad fidem pertinet: atqui conclusio ex propositione generali revelata et minore non revelata legitime deducta, in propositione revelata formaliter continetur; in propositione enim generali continetur, et minor non revelata declarat eam esse contentam. Ergo.

Sed requiritur ut minor sit absolute certa et omne errandi periculum excludat: alioquin firmissimus præberi non possit assensus ad fidem requisitus. Unde si minor esset tantum moraliter certa, conclusio ad obiectum fidei non pertineret, et propositio ei adversa non esset hæretica, sed erronea.

Hinc in sequenti syllogismo conclusio est de fide: Vera Christi Ecclesia debet esse una, sancta, catholica et Apostolica, et sola has notas habere potest: atqui Ecclesia Romana est una, sancta, catholica et Apostolica: ergo, etc. quia minor est certissima.

Sed in hoc altero: Infans legitime baptizatus et ante usum rationis decedens, est sanctus: atqui Petrus ante usum rationis mortuus, legitime fuit baptizatus: ergo, etc. conclusio ad fidem non pertinet, quia moraliter tantum certum est Petrum legitime fuisse baptizatum, nisi ad summum respectu baptizantis, aut nisi tot adfuerint testes ut absolute certum sit nihil essenziale fuisse omissum. Idem dicendum est de hostia consecrata in particulari, quæ tamen sincere adoranda est, quia adoratio est actus prudentia directus, non vero actus fidei. Idem de validitate ordinationis talis sacerdotis, etc.

Nunc difficultas est an conclusio deducta ex majore universali omnino certa, sed non revelata, et ex minore revelata, ad fidem pertineat, v. g. in isto syllogismo: Omnis homo habet operationem humanam: atqui Christus verus est homo: ergo Christus habet operationem

humanam. Sensus est an ista propositio, Christus habet operationem humanam, fide divina credi debeat.

Circa hanc quæstionem valde scinduntur theologi; multi enim arbitrantur dictam propositionem esse de fide divina, et his præsertim nituntur argumentis: 1° ea propositio est de fide quæ in mente Dei fuit revelata et vi testimonii ejus creditur: atqui talis est conclusio de qua hic agitur; necessariam enim habet connexionem cum propositione revelata; Deus propositionem revelando, hanc connexionem ignorare non potuit; eam igitur implicite revelavit: ergo homines talem conclusionem certo agnoscentes, eam vi testimonii Dei credunt. Ergo. 2° Sæpe Ecclesia definiit tanquam de fide propositiones hujus generis, v. g. sequentes: In Christo duæ sunt operationes, una divina et altera humana; Omnia et singula peccata mortalia in confessione jure divino sunt declaranda, quia, ex principio generali, judicium ferri non potest nisi causa instruatur, et aliunde revelatum est sacramentum penitentiae per modum judicii administrandum esse. Ergo. Sic Melchior Canus, *Vasquez*, P. *Antoine*, *Simonet* et cum illis alii non pauci.

Alii vero multi negant prædictas conclusiones esse objectum fidei divinæ, et sequentibus maxime fulciuntur rationibus. 1° Illa propositio non est de fide divina, quæ non creditur testimonio divino: atqui conclusio ex majore generali non revelata et minore revelata deducta, testimonio Dei non creditur, sed legitimitate argumenti et vi illationis: ergo. 2° Si propositiones sic implicite tantum revelatæ essent de fide, fere omnes propositiones theologice dici possent de fide, cum theologi plerasque assertiones suas ex Scripturis vel traditione deducere soleant: atqui hoc esset absurdum: ergo. 3° Illa propositio non est de fide cujus contradictoria non est hæretica: atqui contradictoria conclusionis ex majore naturali et minore revelata deductæ, haberi non potest ut hæretica; qui enim propositionem generalem non revelatam aut veritatem illationis ex illa negaret, aliquid revelatum non negaret, ac proinde hæreticus non esset: ergo. Ita *Suarez*,

de *Lugo*, *Lherminier* et alii communius atque probabilius, ut nobis videtur.

Ad argumenta patronorum alterius sententiæ respondent 1° conclusionem de qua quæstio agitur, non contineri formaliter in propositione revelata, sed tantum cum illa connexionem habere, ex illa vi ratiocinii erui: ergo; 2° quoad exempla allata, dici posse conclusionem non vi tantum ratiocinii innotescere, sed ex aliis Scripturæ locis, vel ex traditione, aut Ecclesiam illam non proponere tanquam objectum fidei divinæ, sed fidei ecclesiasticæ, aut denique illam non fieri objectum fidei divinæ, nisi post definitionem Ecclesiæ. Ergo.

Hæc controversia solutu difficillima firmitati fidei nullo modo nocet; si enim Ecclesia expresse aliquando definiat conclusionem implicite tantum revelatam ad fidem divinam pertinere, aut propositionem quæ ex majore naturali eruitur esse de fide divina, id statim credendum erit, quia Ecclesia de veritate doctrinæ infallibiliter judicat: si solummodo definiat, ut sæpe jam fecit, talem vel talem propositionem quæ ex majore non revelata et minore revelata deducitur, esse de fide, an sit de fide divina aut de fide ecclesiastica non pronuntians, sufficit ut unusquisque eam simpliciter credat tanquam de fide in genere; nec requiritur ut circa naturam objecti in se spectati pronuntiet.

ARTICULUS SECUNDUS.

AN OBJECTUM FIDEI CREVERIT DECURSU TEMPORUM.

Objectum fidei crescere potest simpliciter, vel secundum quid: crescit simpliciter, si Deus aliquid novi revelet; crescit vero secundum quid, si revelatio jam facta, per auctoritatem infallibilem explicetur, vel ad singularia objecta applicetur, vel controversa certificetur.

Notandum quod, sicut duplex est revelatio, duplex etiam detur fides, uti supra diximus, una explicita, qua creduntur veritates secundum se notæ, v. g. *Pater*, et *Filius*, et *Spiritus sanctus*; et fides implicita, qua creduntur

veritates non in se notæ, sed in aliis in quibus continentur, quamvis ignoretur quid sint, quomodo includantur et quo motivo educi possint. Sic qui credit Christum, credit duplicem ejus naturam, duplicem voluntatem, etc.; qui profitetur se credere quidquid docet Ecclesia, implicite credit omnia fidei dogmata.

Nunc duplex instituitur quæstio, an scilicet 1° fidei objectum ab Adamo usque ad Christum et Apostolos creverit, et 2° an ab Apostolis usque ad nos creverit.

§ I. — An objectum fidei ab Adamo usque ad Christum et Apostolos creverit.

Omnes fatentur illud crevisse secundum quid; multa enim ministerio Patriarcharum, Prophetarum, Christi et Apostolorum manifestata sunt, quæ antea non credebantur, saltem explicite.

Multi inter veteres, ut Scotus, Hugo a S. Victore, Durandus, Magister Sententiarum, S. Th. 2 2, quæst. 1, art. 7, S. Bonaventura et postea Suarez, card. de Lugo, Billuart, etc., docuerunt objectum fidei in se spectatum decursu temporum non crevisse, sed tantum novas explanationes in diversis temporibus habuisse, atque omnia dogmata successive publicata aut definita, in duobus principiis generalibus implicite contenta fuisse, nempe in fide Dei et in fide divinæ Providentiæ circa salutem hominum: in fide Dei ea continentur quæ ad Deum et beatitudinem nostram spectant, et in fide divinæ Providentiæ reperiuntur ea omnia quæ ad generis humani salutem fiunt a Deo. Rationes quibus nituntur, sunt: 1° quia fides semper fuit principium et fundamentum justitiæ ac sanctitatis: ergo semper eadem esse debuit saltem quoad substantiam. 2° Salus nunquam obtinere potuit, nisi per fidem in Messiam venturum aut adventum. Ergo. 3° S. Aug. tract. 45 in Joan. *Tempora variata sunt, non fides*: attamen varia esset fides si objectum ejus decursu temporum cresceret. Ergo.

Plures vero recentiores, ut P. Antoine, Lherminier, Simonet, Theologia Pictaviensis, dicunt objectum fidei ab

Adamo ad Christum et Apostolos inclusive simpliciter crevisse; multa enim revelata sunt per Noe, Abraham, Jacob, Moysen, David aliosque prophetas, et multo plura per Christum et Apostolos, ut sacrificia veteris Legis, sacramenta novæ Legis, etc. ad substantiam fidei certe pertinentia, quæ tamen haberi non possunt ut primæ revelationis explanationes: ergo non nisi abusive dici potest omnia fidei nostræ dogmata in articulis Adamo revelatis implicite contenta fuisse. Ergo.

In posteriori hac sententia, quæ probabilior nobis videtur, fides nihilominus eadem fuit quoad principium, motivum et objectum principale, seu quoad fundamentalia religionis capita: ruunt igitur alterius sententiæ rationes, et excellentia revelationis Christianæ magis elucescit.

§ II. — An objectum fidei ab Apostolis usque ad nos creverit.

Certum est illud crevisse secundum quid; Ecclesia enim, quæ est iudex controversiarum fidei infallibilis, multa definiit quæ ante ignorabantur vel liberæ hominum disputationi relinquebantur, et quæ facta sunt de fide: nova quidem non condidit dogmata, sed effecit ut articuli fidei implicitæ fierent objectum fidei explicitæ, Ergo.

Non minus certum est objectum fidei non crevisse simpliciter ab Apostolis usque ad nos. Nam 2° Spiritus sanctus docuit Apostolos omnem veritatem, Joan. xvi, 13. 2° Ecclesia nunquam sibi attribuit potestatem dogma novum revelandi, sed tantum Scripturam et traditionem interpretandi ac conservandi. Ergo.

Unde privatæ revelationes a Christo usque nunc quibusdam sanctis animabus factæ, ad depositum fidei non pertinent, nec tanquam de fide credendæ definiiri possunt.

ARTICULUS TERTIUS.

QUID SENTIENDUM SIT DE SYMBOLIS FIDEI.

Symbolum in genere est signum vel figura rei occultæ: sic ritus sacramentales dicuntur symbola sacra gratiæ. Per symbolum fidei, intelligitur brevis summa vel tabula præcipuos fidei articulos explicite continens.

In Ecclesia catholica quatuor numerantur, videlicet Symbolum Apostolorum, Symbolum Nicænum, Symbolum Constantinopolitanum, et Symbolum S. Athanasii.

Symbolum Apostolorum illud est quod recitatur in horis canonicis, in orationibus matutinis et vespertinis. Erasmus, Calvinus, passim Calvinistæ quibus consentit *Dupin*, dicunt quidem illud Symbolum doctrinam Apostolorum continere, sed ab ipsis non fuisse confectum. Cæteri vero firmiter tenent illud Symbolum ab ipsis Apostolis etiam quoad formulam fuisse compositum. Etenim 1° ante Erasmum et Calvinum nullus inter auctores ecclesiasticos reperitur qui vel minimum circa id dubium moverit. 2° Plurimi antiquiores Patres illud Apostolis expresse tribuunt, v. g. S. Irenæus, contra Hæreses, l. 1, cap. 10 : « Ecclesia per universum orbem usque ad fines » terræ seminata, et ab Apostolis et a discipulis eorum » accipit eam fidem quæ est in unum Deum, Patrem omnipotentem, etc. » S. Ambros. Epist. 1 class. epist. 4 ad Siricium. « Credatur Symbolo Apostolorum quod Ecclesia Romana intemeratum semper custodit et servat. » 3° Afferri potest celebris regula a S. Aug. allegata : « Quod » universa tenet Ecclesia, etc. » Ergo.

Notandum illud Symbolum ad corpus Scripturæ sacræ non pertinere ; quia, ut communius docetur, Apostoli illud non scripserunt, sed viva voce tradiderunt : nec obijci potest quod S. Lucas illius mentionem non faciat in Actibus Apostolorum, quia multa alia gravis momenti omisit.

Symbolum Nicænum sic vocatur, quia in primo concilio generali conditum fuit adversus Arianos, et incipit his verbis : *Credo in unum Deum*, etc. : quædam verba ei adjecta sunt in concilio Constantinopol. I, contra Macedonianos, et inde vocatum est Symbolum Constantinopolitanum : ubique intra Missam cantatur vel recitatur.

Symbolum S. Athanasii, incipiens, *Quicumque vult salvus esse*, etc., dicitur in officio Primæ die Dominica et festis sanctissimæ Trinitatis.

Tribuitur S. Athanasio a concilio Toletano IV, anno 633 ; a concilio Augustodunensi, anno 1170 ; a S. Tho-

ma, 2 2, q. 1, art. 10, ad 3 ; a multis theologis et ab ipso Eugenio IV, in decreto ad Armenos dicente : « Compendiosam illam fidei regulam per beatissimum Athanasium » editam ipsis præbemus, videlicet, *Quicumque vult*, etc. » Ergo.

Multi tamen alii eruditi, præsertim recentiores, negant hoc Symbolum genuinum S. Athanasii opus esse, et sequentibus præcipue nituntur rationibus. 1° Nulli auctores hujus Symboli meminerunt ante septimum sæculum. 2° S. Cyrillus Alexandrinus, concilium Ephesinum et concilium Chalcedonense, errores Nestorii et Eutychii refellendo, hujus Symboli nullam mentionem faciunt ; quod incredibile esset, si illud novissent. 3° Plures articuli illius Symboli contra dictos Nestorii et Eutychii errores evidenter diriguntur : attamen illi errores non nisi post S. Athanasium prodire. 4° In vetustissimis et probatissimis codicibus manuscriptis operum S. Athanasii non reperitur illud Symbolum. 5° Stylus ejus auctorem Latinum omnino sapit. Ergo.

Ad rationes alterius opinionis, respondetur concilia citata, theologos et Eugenium IV, quæstionem authenticitatis dicti Symboli non examinasse, et illud S. Athanasio vulgo attributum supposuisse.

Defensores posterioris sententiæ, quæ longe probabilior nobis videtur, communius tenent verum hujus Symboli auctorem esse quemdam Virgilium, Taplensem episcopum, in Africa, circa finem quinti sæculi, qui Summam doctrinæ S. Doctoris sub nomine ejus sic adversus hæreticos composuit, quemadmodum scripsit dialogum, ut ipse testatur, adversus Arianos aliosque hæreticos, et sub nomine S. Athanasii in lucem edidit, ut scopum suum efficacius obtineret.

Nihilominus illud Symbolum ut certissima fidei regula habendum est, cum Ecclesia illud approbaverit atque cunctis fidelibus credendum proposuerit, decernendo quod in officiis publicis legeretur. Factum autem de vero illius auctore est personale, et ad infallibilitatem Ecclesiæ non pertinet.